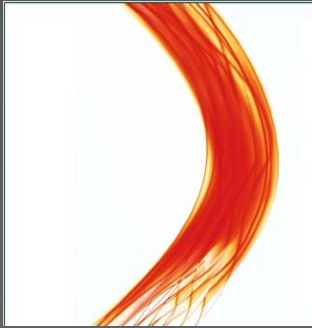

به نام خدا

روش های تشخیصی بیماریهای ستون فقرات

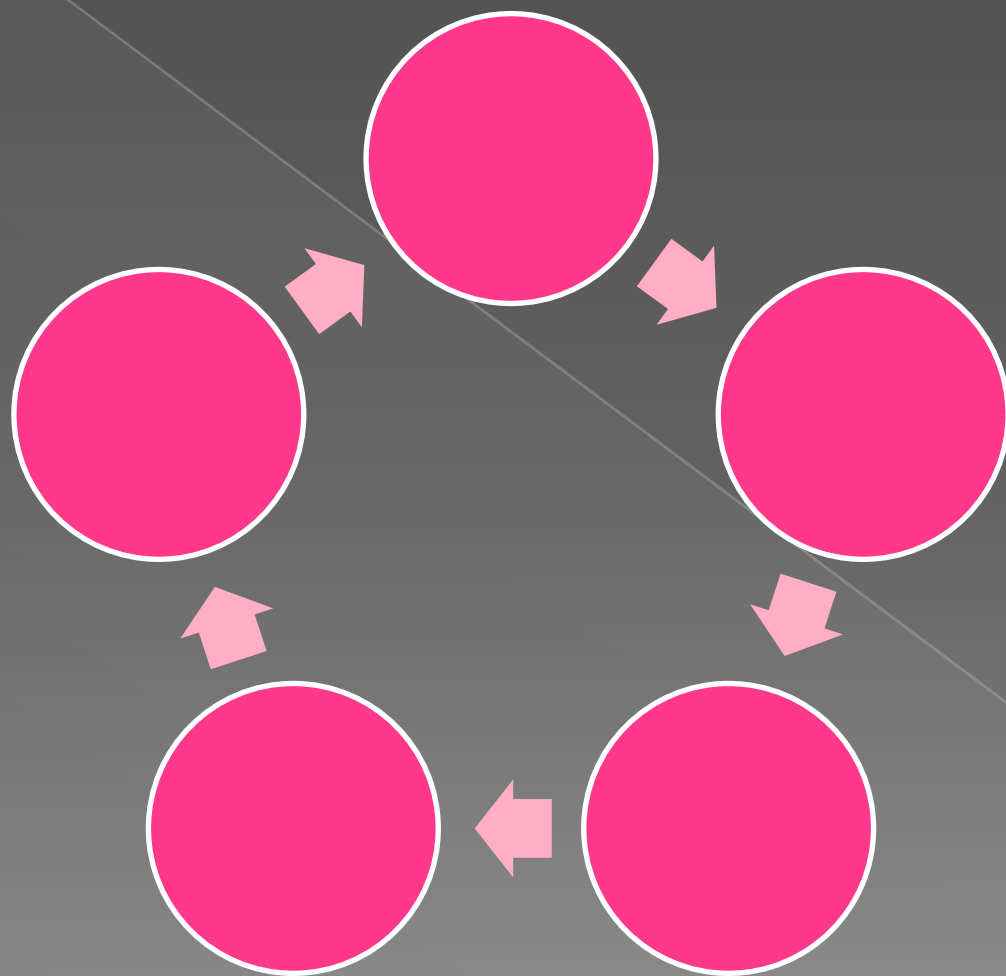
چرا؟

دکتر نائره خداشناس فیروزآبادی
متخصص بیهوشی- درد
مرکز تحقیقات علوم اعصاب شفا- کلینیک چند تخصصی درد

کار پزشکی تشخیص و درمان

- رفع درد
- بازگشت سلامتی به بیمار
- برگشت آرامش و نشاط به خانواده

کار پزشکی تیمی است

نقش پرستار : نقش اصلي

- ◉ تماس بيش تر
- ◉ ارتباط بهتر با بيمار
- ◉ ارتباط مستمر با خانواده
- ◉ ارتباط سازنده با پزشکان
- ◉ نقش مهم در جلوگيري از medical error

- شناسایی بیمار + ریسک فاکتور
- همکاری و دخالت در امر درمان به عنوان team work
- دانستن عوارض در intervention های تشخیصی و درمانی
- پیشگیری به موقع عوارض ناخواسته و حتی کشنده
- انجام اقدامات اولیه تا حضور پزشک مسوول
- درج در پرونده و دادن گزارش های سودمند و هوشیارانه در بهبود روند تشخیص و درمان
- حفظ آرامش بخش مربوطه
- حفظ آرامش بیمار و اطرافیان وی
- دادن آموزش و آگاهی به بیمار و اطرافیان بیمار و آمادگی در مقابل پرسش های آنان

بیماری های ستون فقرات

- دژنراتیو / استئوآرتروز (استئوکندروز)
- ضایعات تومورال / خوش خیم - بدخیم
- دیسکوپاتی
- استنوز - استئوپروز (همراه شکستگی)
- میلوپاتی (میلوما لاسی)
- تغییرات ساختمانی / اسکولیوز - لیستزیس
- تروما

روش های تشخیصی

- شرح حال دقیق
- شرح حال دقیق
 - > زمان بروز مشکل (درد ...)- علائم همراه
 - > عوامل تشدید کننده
 - > عوامل تسکین دهنده
 - > انتشار درد (مثلاً درد)
- نگاه
 - > حال عمومی (general condition)
 - وزن
 - رنگ پوست
 -
 - > دفورمیتی
 - > طرز راه رفتن- نشستن - لباس پوشیدن
- معاینه دقیق
- imaging

Simple radiography

- شکستگی ها
- استئوپروز
- آنومالی های استخوانی
 - > کاهش یا افزایش لوردوز
 - > گرافی دیجیتال ستوان فقرات – اسکولیوز
 - > تنگی کانال
 - > استئوفیت

Magnetic Resonance Imaging

- ◉ بدون تزریق یا با تزریق
- ◉ تشخیص بیماری های مربوط به خود نخاع یا ساختمان های اطراف

تومور >

میلومالاسی >

میلوپاتی >

سیرنکس >

تروماي نخاعي spinal cord injury >

پلاك ها (MS) >

ديسكوپاتي >

تنگی کانال - فوارمن >

توجهات پرستاری

- آماده سازی بیمار
- آرامش بخشی بیمار
- آگاهی از عدم وجود ضربان ساز pace maker –
دریچه مصنوعی – کلیپس آنوریسم – پروتزها- یا
ترکش ها در نقاط حساس (عروق بزرگ- قلب-
داخل مغز ...)
- آگاهی دادن به بیمار از نظر همراه نداشتن
ساعت- گوشی همراه- فلزات- کارت های
اعتباری- claustrophobia- قرص آهن (۲-۴ روز
قبل)- make up

عوارض

میلوگرافی - LP - بی حساسی اسپینال

- سردرد
- کمردرد
- خونریزی
- عفونت (آبسه)
- احتباس ادرار

سر درد

- از عوارض شایع و ناخوشایند (۲۵-۱۱٪)
- مکانیسم: خروج مایع نخاع از سوراخی که با سوزن اسپاینال ایجاد می شود
- اگر سرعت خروج CSF بیش تر از سرعت ساخته شدن آن باشد : کشش روی ساختمان های مغز (غشاهای-سینوس ها- عروق...) و ساختمان های مغزی حساس به درد
- عوامل مستعد کننده: قطر سوزن- سن بیمار

مشخصات سردرد ناشی از سوراخ شدن دورا

- ۲۴-۴۸ ساعت بعد از فرایند ایجاد می شود
- می تواند همراه تهوع- استفراغ- سرگیجه باشد
- معمولاً در پشت سر (occipital) یا پیشانی (frontal) است.
- وابسته به پوزیشن است (در حالت خوابیدن کم تر یا بدون درد- تشدید درد به هنگام بلند شدن یا ایستادن)
- گاهی انتشار به گردن دارد
- معمولاً در عرض ۶-۴ روز بهبود می یابد.
- ندرتاً تا چند هفته و خیلی نادر تا ۱ سال ادامه دارد.
- گاهی با اختلال دید، حساسیت به نور و صدا و دوبینی همراه است که به علت تحریک اعصاب III و IV و VI مغزی است.
- گاهی با اختلال شنوایی و وزوز گوش همراه است (به علت تحریک عصب VIII)

توجه

● اگر سردرد بعد از سوراخ شدن دورا به هر دلیل همراه تب یا علائم التهاب مننژ باشد

بیمار باید حتماً از نظر مننژیت بررسی گردد

درمان سردرد به دنبال سوراخ شدن دورا

● معمولاً کنسرواتيو و علامتي است

➤ دادن مایعات وریدی یا خوراکی در صورت تحمل

➤ مسکن

➤ استراحت

➤ در صورت تهوع، داروهای ضد تهوع

معمولاًض با این اقدامات بهبود می یابد

درمان های تهاجمی سردرد به دنبال سوراخ شدن دورا

● اگر با اقدامات کنسرواتیو سردرد ادامه یافت

● یا همراه علائم نورولوژیک بود

درمان invasive

> تزریق ۲۰-۱۰ سی سی از خون خود بیمار به فضای
اپیدورال: به سرعت فشار فضای اسپاینال بالا می
رود: بهبود علائم

> اگر به هر دلیلی نتوان خون بیمار را استفاده کرد
(امتناع بیمار- اختلال انعقادی- عفونت یا sepsis):
استفاده از کریستالوئیدها به جای خون

Positron Emission Tomography (PET scan)

○ استنشاق یا تزریق ماده رادیواکتیو

➤ انتشار یون های مثبت

➤ ترکیب با یون های منفی خود بدن

➤ ایجاد اشعه گاما

○ حساسیت بالا

➤ جهت وضعیت متابولیک مغز (مثلاً آلزایمر)

➤ ضایعات تومورال

➤ ضایعات ایسکمی

توجهات پرستاري

- آماده سازي بیمار
- شرح نحوه کار
- آموزش از نظر عوارض احتمالي استنشاق يا تزریق ماده رادیواکتیو (سرگیجه- هذیان- سردرد- ...)

روش های تشخیصی در علل درد ستون فقرات

- معاینه زیر دستگاه C-ARM یا CT-scan
- بلوک های تشخیصی
- تزریق پلاسبو

جمع بندي

- آگاهي دادن به پزشکان مشاوره کننده از نظر داروهاي بیمار (آسپيرين- وارفارين- پلاويکس- وضعيت lab test)
- تقدم و تاخر روش هاي تشخيصي (بعد از مواد راديواکتيو نبايد اشعه ديگر بگيرد)
- آگاهي از وضعيت بارداري / شيردهي